

Esad Kurtović

IZVORI ZA HISTORIJU SREDNJOVJEKOVNE BOSNE

(Ispisi iz knjiga tužbi Državnog arhiva u Dubrovniku:
Lamenta de foris I-L, 1370-1483)

Izdavač:

Univerzitet u Sarajevu –
Institut za historiju
Podgaj 6
71 000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
www.iis.unsa.ba

DOKUMENTI

Knjiga 4

Za izdavača:

Sedad Bešlija

Urednik:

Dr. Enes Dedić

Recenzenti:

Dr. Srđan Rudić
Dr. Elmedina Duranović

ISBN 978-9958-649-51-6

CIP zapis dostupan u COBISS sistemu

Nacionalne i univerzitetske biblioteke BiH

pod ID brojem 51617030

Knjiga je objavljena uz djelimičnu finansijsku podršku Ministarstva za nauku,
visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo i Fondacije za izdavaštvo Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – INSTITUT ZA HISTORIJU

Esad Kurtović

**IZVORI ZA HISTORIJU
SREDNJOVJEKOVNE BOSNE**

(Ispisi iz knjiga tužbi Državnog arhiva u Dubrovniku:
Lamenta de foris I-L, 1370-1483)

- 1 -

SARAJEVO, 2022.

UNIVERSITY OF SARAJEVO – INSTITUTE FOR HISTORY

Esad Kurtović

**SOURCES FOR THE HISTORY
OF MEDIEVAL BOSNIA**

(Excerpts from the criminal records of the
Dubrovnik State Archives: Lamenta de foris I-L, 1370-1483)

- 1 -

SARAJEVO, 2022.

SADRŽAJ

UVOD.....	VII
INTRODUCTION.....	XI
Lamenta de foris, I (1370-1373).....	3
Lamenta de foris, II (1410-1414).....	33
Lamenta de foris, III (1412-1414).....	93
Lamenta de foris, IV (1419-1422).....	141
Lamenta de foris, V (1422-1424).....	267
Lamenta de foris, VI (1424-1426).....	353
Lamenta de foris, VII (1426-1428).....	395
Lamenta de foris, VIII (1428-1430).....	449
Lamenta de foris, IX (1432-1433).....	485
Lamenta de foris, X (1433-1434).....	517
Lamenta de foris, XI (1436-1437).....	549
Lamenta de foris, XII (1438-1439).....	579
Lamenta de foris, XIII (1439-1440).....	593
Lamenta de foris, XIV (1440-1441).....	625
Lamenta de foris, XV (1441-1442).....	641
Lamenta de foris, XVI (1442-1443).....	663
Lamenta de foris, XVII (1443-1444).....	685
Lamenta de foris, XVIII (1444-1445).....	711
Lamenta de foris, XIX (1445-1446).....	731
Lamenta de foris, XX (1445-1446).....	751
Lamenta de foris, XXI (1447-1448).....	773
Lamenta de foris, XXII (1449).....	797
Lamenta de foris, XXIII (1450-1451).....	823
Lamenta de foris, XXIV (1450-1451).....	841
Lamenta de foris, XXV (1453-1455).....	867

Lamenta de foris, XXVI (1453-1454).....	895
Lamenta de foris, XXVII (1454)	899
Lamenta de foris, XXVIII (1455).....	911
Lamenta de foris, XXIX (1455-1456).....	929
Lamenta de foris, XXX (1456-1457)	945
Lamenta de foris, XXXI (1456-1457).....	969
Lamenta de foris, XXXII (1456-1457)	979
Lamenta de foris, XXXIII (1459-1460).....	983
Lamenta de foris, XXXIV (1460).....	1003
Lamenta de foris, XXXV (1461-1462)	1007
Lamenta de foris, XXXVI (1464-1465).....	1035
Lamenta de foris, XXXVII (1465-1466)	1077
Lamenta de foris, XXXVIII (1466-1467).....	1121
Lamenta de foris, XXXIX (1467-1468).....	1155
Lamenta de foris, XL (1468).....	1173
Lamenta de foris, XLI (1468-1469)	1197
Lamenta de foris, XLII (1470-1471)	1231
Lamenta de foris, XLIII (1472-1473)	1249
Lamenta de foris, XLIV (1473)	1261
Lamenta de foris, XLV (1474-1475)	1265
Lamenta de foris, XLVI (1475-1476).....	1269
Lamenta de foris, XLVII (1476)	1271
Lamenta de foris, XLVIII (1479).....	1273
Lamenta de foris, XLIX (1480).....	1285
Lamenta de foris, L (1482-1483).....	1287
PRILOZI.....	1293
IMENSKI REGISTAR	1303
TOPOGRAFSKI REGISTAR.....	1517

UVOD

Seriya *Lamenta de foris* Državnog arhiva u Dubrovniku sa spisima o kaznenim djelima neiscrpno je vrelo za višestruka istraživanja historije istočne jadranske obale, posebno prostora današnje Bosne i Hercegovine. Otuda su brojne literaturne upute za građu u radovima o historiji srednjovjekovne Bosne usmjerene upravo u korice svezaka ove serije. U njima su prvenstveno zavodeni prekršaji počinjeni kako na dubrovačkom izvangradskom teritoriju, u neposrednoj okolini Dubrovnika, tako i kaznena djela izvršena izvan dubrovačkog državnog područja ako je u iste bio umiješan Dubrovčanin kao žrtva ili počinitelj (iscrpna analiza serije u: Nella Lonza, Srednjovjekovni zapisnici Dubrovačkog kaznenog suda: izvorne cjeline i arhivsko stanje, Anali 41, Dubrovnik 2003, 45-74). Uprkos istaknutom značaju ove serije sistematskog rada ne njenom objavljivanju do sada nije bilo. Najznačajniji pristupi objavljivanja građe iz ove serije ostvareni su u zbirkama Mihaila Dinića i Branislava Nedeljkovića (Михаило Динић, Из Дубровачког архива, Књига III, САНУ, Београд 1967; Бранислав Недељковић, Мешовита порота. Дубровачка документа XIV и XV века о пограничној пороти, Мешовита грађа - Miscellanea 6, Историјски институт, Београд 1978). Na njih se referiramo uz ovdje objavljenu dokumentaciju.

U ovom izdanju nalazimo se pred najopsežnijim pokušajem ispisivanja građe iz serije *Lamenta de foris*. Međutim, ovaj pristup za podlogu uopće nije imao šire institucionalno poimanje niti sistematsko osmišljavanje za svoju prezentaciju. Opseg ispisanih i uvrštenih tužbi ličnim je izborom višestruko ograničen na seriju, određeno vrijeme i prostor. Od serija koje tretiraju kaznena djela u obzir sam uzeo samo seriju *Lamenta de foris* sa svojih prvih pedeset svezaka u periodu 1370-1483. godine. Generalno ispisi obuhvataju informacije vezane samo za historiju srednjovjekovne Bosne (dimenzijom Bosanskog Kraljevstva) i područja Bosne i Hercegovine u drugoj polovini XV stoljeća. Sve što je na bilo kakav način govorilo o tim bosanskim dimenzijama i opsegu (imenom aktera, mjesta, naziva robe, spomena granice i sl.) pokušao sam uvrstiti u ovo izdanje. Šire konture istočne jadranske obale ispisivao sam i iz drugih serija kaznenog suda ali su se količina mogućeg posla i obim izdanja za štampu pokazali glavnom preprekom i predodredile ovakvu orijentaciju. U svemu ima iznimnih slučajeva, odstupanja i pratećih propuštenih detalja ali za očekivati je da se ovakvim, po svemu individualnim pokušajima, trasiraju putevi za bolja buduća istraživanja i njihove postavke.

Širi je spektar ponuđene ispisane građe značajne za historiju srednjovjekovne Bosne. Istaknuto je da sudski zapisnici nisu izvor samo za praćenje pravnih aspekata, već i niza fenomena iz svakodnevnog života (Nella Lonza). Kada govorimo o srednjovjekovnoj bosanskoj historiji ova građa je na nekim mjestima prvorazredna i nezamjenjiva. Privredni

razvoj Bosanskog Kraljevstva baziran na eksploataciji srebra doveo je do snažnog prometa na istočnoj jadranskoj obali. Vlastela i građani, trgovci i zanatlije, srednjovjekovni biznismeni svih vrsta pojedinačno i u skupinama, manjim i većim karavanima kreću se sa tovarima raznovrsne i dragocjene robe prema bosanskim trgovima i rudnicima. Nerijetko su na krivudavim drumovima i uskim stazama izloženi različitim opasnostima. Jedna od pratećih pojava intenzivnijeg prometa bilo je i povećanja krivičnih djela. Najčešći su slučajevi krađe i otimanja robe, dragocjenosti, novca, stoke, oružja, odjevnih predmeta i drugih stvari. Nerijetko je dolazilo i do premlaćivanja. U krađama učestvuju svi društveni slojevi. Broj očuvane građe za pojedince pa i čitave rodove, sitnu vlastelu je jedinstven, do te mjere brojna i uvjerljivo jednostran da ih kroz takvu vizuru prepoznajemo samo u formama krađe kao najdominantnijeg zanimanja. Izvršioc i mjesta kaznenih djela prava su poslastica za istraživanje društvene historije i topografije dubrovačkog zaleđa. Optužbe podrazumijevaju precizniju identifikaciju krivaca, njihova zanimanja, pripadnost određenom mjestu i hijerarhiji u svojoj sredini što je prava riznica informacija koje u takvim formama na drugim mjestima ne možemo pronaći. Precizni spiskovi predmeta krađe, opisi ukradene robe i stvari sa datom količinom i vrijednostima predstavljaju nepresušna vrela za sagledavanje srednjovjekovne zbilje uopće. Brojna naselja i lokaliteti kao mjesta izvršavanja kaznenog djela upravo u registriranoj tužbi imaju svoj prvi spomen u historijskim izvorima.

Širina tužbi je raznolika. Najkraće se sastoje tek od nekoliko redova i jedva da posjeduju najuži obim forme tužbe, dok dužima pripada i nekoliko stranica. To je uslovljeno širim opisom sa većim brojem informacija ali i dodatnim izjavama tužilaca, tuženih, svjedoka, soka, imenovanjima zastupnika, porote, presude i izjava o poravnanju poslije presude. Ponekad je problemski osnov u dužim tužbama bio manjak prostora za bilježenje jer se svi dodatni aspekti nisu mogli predvidjeti ostavljanjem dovoljno prostora. Onda se pristupalo dopisivanju preostalim dijelovima folije, na marginama i prebacivanju dijelova teksta na kasnije stranice na kojima se nalaze druge tužbe. Takva prenošenja su ponekad navođena ili je pisar davao simbol kao oznaku kojim se prepoznavao tekst u nastavku. Na nekim mjestima tekstovi su toliko zbijeni da je na prvi pogled teško sve razumijeti i posložiti. U tom snalaženju i praćenju toka vezanog za pojedine tužbe, glavnu orijentaciju predstavljaju datumi po kojima su posloženi navedeni dodaci tužbi, raznorazne anotacije i prateće izjave. Drugačija je situacija u Dodacima, dokumentima i dijelovima dokumenata koji se nalaze razdvojeni od svezaka u posebnim priložima zbog čega ih nije uvijek bilo moguće jasno prepoznati i povezati sa upisanim tužbama. Većinom su takvi primjeri ovdje navođeni na krajevima pojedinih svezaka.

U tretiranom vremenskom periodu nema zabilježenih tužbi u pojedinim godinama, što je dijelom pitanje općeg stanja očuvanosti građe ali i posljedica određenih organizacionih postavki od strane ne samo kancelara nego i modernih arhivista pri slaganju i razvrstavanju

svezaka za spise pojedinih vrsta kaznenih djela. Brojne vanjske karakteristike serije *Lamenta de foris* sa bogatim opisom pojedinih svezaka, kao i drugih serija kaznenog suda, mogu se ispratiti u iscrpnom pregledu koji je marljivo sačinila dr. Nella Lonza u ranije spomenutom radu pa ih ovdje ne treba dodatno ponavljati. Izdvojit ćemo da je papir bio materijal na kojem su pisani ovi svesci i obzirom na tu okolnost može se istaći da su sveske relativno dobro očuvane. U našem pristupu posebnu teškoću predstavljale su sveske broj 6 i broj 41 koje su nekoć bile nakvašene zbog čega su papir i tinta promijenili boju i ranije napisano postalo je danas skoro nevidljivo. Te sveske otežano sam iščitavao i više uspjeha bilo je samo uz pomoć infracrvene svjetiljke.

Ovdje postavljeni regesti ispred ispisa građe šablonizirani su odraz postavljenih tužbi. U osnovi predstavljaju imena tužilaca i tuženih te razloge za podizanje tužbe. Regesti su uvod u dokument i u njima zbog štednje prostora nije izvršeno nabranje dužih spiskova tuženih kao ni detaljnija pojašnjenja tužbe, izjave svjedoka ili soka, toka procesa ili djelovanja porote i presude kao ni pojedinačnog navođenja većeg broja ukradene stoke, robe i stvari ili davanja njihovih vrijednosti. Latinski i talijanski jezik i pismo dubrovačke kancelarije dali su svoj pečat slovenskim imenima. Broj uključenih aktera spomenutih u tužbama je enorman. Podsjeća na popis stanovništva. U registrima sam izvršio svakovrsna ujednačavanja ali bez namjere za krajnjom iscrpnošću koja je zbog mogućih pogrešnih uputa radije prepuštena korisnicima. Ima primjera identifikacija osoba ili mjesta uz koje je zbog neobičnosti u tekstu davano dodatno upozorenje u zagradi da je upravo tako napisano. Neki od neobičnih zapisa imena i mjesta mogli su biti dovedeni u sklad i ujednačeni samo ako su imali veći broj primjera za opravdanu sumnju i prepoznavanje. Takve situacije su učestalije kod bilježenja Vlaha čija identifikacija je ponekad složenija u nekim zasebnim spomenima. Za osobe čije porijeklo ili zanimanje, kao dodatna identifikacija, nisu dovoljno poznati davani su pomoćni pojmovi kojima se djelimično pojašnjava pravna pozicija u konkretnoj tužbi, kao za tužitelje (*accusator*), tako i za brojne okrivljene (*fur*), one koji su trgovali (*mercator*), one koji su imali svoje ljude (*senior*), koji su uzgajali stoku (*rusticus*) i sl. Na drugoj strani, osobe sa brojnim i raznovrsnim pratećim identifikacijama radi jednostavnosti i jasnoće pregleda predstavljene su kroz jednu pomoćnu odrednicu. Neka naselja teško je konkretnije identificirati ili ubicirati jer se rijetko spominju ili su vremenom promijenili ili potpuno izgubili svoj prvobitni naziv do savremenog doba. Neka su opet učestalija na terenu pa ih je teško u svakom slučaju kontekstualizirati (Dubrava, Poljica, Slivnica, Površ i sl.).

Rad na ispisivanju građe ove serije od prvobitnih ispisa i ideje do današnje realizacije trajao je duže vremena. Finaliziran je u okviru projekta "Srednjovjekovna bosanska vlastela" koji je finansijski podržalo Ministarstvo za nauku, obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo. Iznimno sam zahvalan zbog takve konstelacije jer je sredstvima projekta obezbijedena potpuna istraživačka forma u završnim fazama rada kao i djelimično finansiranje pripreme

rukopisa za objavljivanje. Javnim konkursom Ministarstva za nauku, obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo, te Fondacije za izdavaštvo Sarajevo dodijeljena su sredstva za štampanje ovog izdanja. Za očekivati je da su ponuđeni rezultati vrijedni uloženi sredstava.

Zahvaljujem se djelatnicima Državnog arhiva u Dubrovniku na srdačnoj pomoći u radu. Svojim besprijekornim angažmanom arhivska ekipa Zorana Perovića obezbijedila je stvaralački ambijent pri istraživanju. Hvala im zbog toga. Posebno se zahvaljujem Institutu za historiju na uvrštavanju knjige u program svojih izdanja. Direktor dr. Sedad Bešlija i urednik dr. Enes Dedić uzorno su djelovali u pripremi i konačnoj realizaciji. Iskrenu zahvalnost izražavam recenzentima dr. Srđanu Rudiću i dr. Elmedini Duranović na ukazanim preporukama i podrškama. Zahvaljujem se kolegi Almiru Peci, MA na iščitavanju pripremljenih ispisa u okviru svojih doktorskih istraživanja. Njegova mladost ga nije spriječila da ponudi niz konstruktivnih poboljšanja kojima sam se poslužio. U prezentaciji izdanja redovnu zaslužnu ulogu imala je Amra Mekić kojoj se toplo zahvaljujem za izvršene napore. Zahvaljujem se porodici i prijateljima koji su nesebično podržavali moj rad. Izdanje posvećujem svojoj supruzi Nermini uz čije prisustvo i podršku je uspješno završen ovaj rad.

Esad Kurtović

INTRODUCTION

The *Lamenta de foris* series of the Dubrovnik State Archives with files on criminal offenses is an inexhaustible source for multiple studies on the history of the eastern Adriatic coast, especially the area of today's Bosnia and Herzegovina. Hence, the numerous literature references, regarding the source materials in the works on the history of medieval Bosnia, are directed precisely to the volumes of this series. They listed offenses that were committed on the territory outside Ragusa, in the immediate vicinity of Ragusa, as well as criminal offenses committed outside the state territory of Ragusa if a Ragusan was involved as a victim or perpetrator (exhaustive analysis of the series in: Nella Lonza, *Srednjovjekovni zapisnici Dubrovačkog kaznenog suda: izvorne cjeline i arhivsko stanje*, Anali 41, Dubrovnik 2003, 45-74). Despite the prominent importance of this series, there has been no systematic work on its publication until now. The most significant approaches to the publication of the archival material from this series were realized in the collections of Mihailo Dinić and Branislav Nedeljković (Михаило Динић, *Из Дубровачког архива*, Књига III, САНУ, Београд 1967; Бранислав Недељковић, *Мешовита порота. Дубровачка документа XIV и XV века о пограничној пороти*, Мешовита грађа - Miscellanea 6, Историјски институт, Београд 1978). We refer to them with the documentation published here.

In this edition, we faced the most extensive attempt to transcribe the source material from the *Lamenta de foris* series. This approach is not part of a broader institutional publication of sources, nor is its presentation the result of a systematically designed concept. The range of transcribed and included lawsuits is limited by personal choice to a series, specific time, and space. Of the series dealing with criminal offenses, I have taken into consideration only the *Lamenta de foris* series with its first fifty volumes from the period 1370-1483. In general, the excerpts include information related only to the history of medieval Bosnia (the territory of the Bosnian Kingdom) and the territory of Bosnia and Herzegovina in the second half of the 15th century. Everything that spoke in any way about those Bosnian territories and its range (names of people, places, names of goods, mentions of borders, etc.) was included in this edition. I also transcribed the source material referring to the wider borders of the eastern Adriatic coast from other series of the criminal court, but the amount of potential work and the scope of the edition for printing proved to be the main obstacle and predestined this orientation. In everything, there are exceptions, deviations and other missed details, but it is to be expected that these kinds of, by all accounts, individual attempts will pave paths for better future research and methodology.

The range of transcribed source material that is significant for the history of medieval Bosnia is wide. It was pointed out that court records are not only a source for observing legal aspects, but also a series of phenomena from everyday life (Nella Lonza). When we talk about medieval Bosnian history, this source material is in some cases primary and irreplaceable. The economic development of the Bosnian Kingdom based on the exploitation of silver led to strong economic circulations on the eastern Adriatic coast. Nobles and citizens, merchants and artisans, medieval businessmen of all kinds, individually and in groups, in smaller and larger caravans moved with loads of various and precious goods towards Bosnian markets and mines. They were often exposed to various dangers on winding roads and narrow paths. One of the accompanying phenomena of more intense economic circulations was the increase in criminal offenses. The most common cases are theft and snatching of goods, valuables, money, cattle, weapons, clothing and other things. It was not uncommon to be beaten up. All social classes participated in thefts. The number of preserved source materials for individuals, even entire families, and petty nobles is unique, to such an extent that it is numerous and convincingly one-sided that through such a perspective we see them only in thefts, as their most dominant occupation. The perpetrators and places of criminal offenses are a real treat for researching the social history and topography of the Ragusan hinterland. Accusations imply a more precise identification of the culprits, their occupations, belonging to a certain place and hierarchy in their environment, which is a real treasure trove of information that we cannot find in such forms in other places. Precise lists of objects of theft, descriptions of stolen goods and things with a given quantity and value represent an inexhaustible source of insight into medieval reality in general. Numerous settlements and locations have their first mention in historical sources in a registered lawsuit as places where a criminal offense was committed.

The range of lawsuits is diverse. The shortest ones consist of only a few lines and hardly have the narrowest scope of the lawsuit form, while the longer ones have several pages. This is conditioned by a broader description with a larger amount of information, but also by additional statements of prosecutors, defendants, witnesses, judges, appointments of representatives, jury, verdict and statement of settlement after the verdict. Sometimes the problem in longer lawsuits was the lack of space to record it, because all the additional aspects could not be foreseen in order to leave enough space. Then they proceeded to write on the remaining parts of the foil, on the margins, and transfer parts of the text to subsequent pages on which there were other lawsuits. Such text transmissions were sometimes indicated or the scribe marked them with a symbol as to identify the continuation of the text. In some places, the texts were so compact that it was difficult to understand and organize everything at first glance. When trying to find way to follow the flow related to individual lawsuits, the main orientation are the dates according to which the mentioned appendices to the lawsuits,

various annotations, and supporting statements are arranged. The situation is different in appendices, documents and parts of documents that are separated from the volumes in separate attachments, which is why it was not always possible to clearly identify and match them with registered lawsuits. For the most part, such examples are listed here at the end of individual volumes.

In the analyzed period, there were no recorded lawsuits during some years, which is partly a question of the general state of preservation of the archival material, but also a consequence of certain organizational issues on the part of not only a chancellor, but also modern archivists when arranging and classifying volumes of files of certain types of criminal offenses. Numerous external characteristics of the *Lamenta de foris* series with a rich description of individual volumes, as well as other series of the criminal court, can be followed in an exhaustive review that was diligently edited by Dr. Nella Lonza in the previously mentioned publication, so they do not need to be repeated here. We will point out that paper was the material on which these volumes were written on, considering that fact, it can be pointed out that the volumes are relatively well preserved. In this work, the volumes No. 6 and No. 41 were particularly troublesome, these once got wet, due to which the paper and ink changed color and what was written earlier became almost illegible nowadays. It was difficult to read those volumes and we only had more success with the help of an infrared lamp.

The regesta placed in front of the excerpts of the documents mirrored the filed lawsuits. Basically, they represent the names of plaintiffs and defendants and the reasons for filing the lawsuit. The regesta are an introduction to the document, and in order to save space, they do not list longer lists of defendants, nor more detailed explanations of the lawsuit, statements of witnesses or judges, the course of the process or actions of the jury and the verdict, nor the individual listing of a large number of stolen cattle, goods and things or giving their values. The Latin and Italian languages and the script of the Ragusan office gave their stamp to Slavic names. The number of involved people mentioned in the lawsuits is enormous. It resembles a census. In the registers, I made different kinds of adaptations, but in that process, I did not go to the extremes due to potential misdirection, so that part was left to the users. There are examples of identifications of persons or places that, due to oddities, required an additional warning in parentheses that it was indeed written that way. Some of the unusual names and places recorded could have been harmonized and unified only when they had a greater number of examples for justified suspicion and recognition. Such situations were more frequent when recording the Vlachs, whose identification was sometimes more complex in some separate records. For persons whose origin or occupation, as an additional identification was not known, additional terms were given which partially clarify the legal position in the specific lawsuit, both for the plaintiffs (*accusator*) and for numerous defendants (*fur*), those who traded (*mercator*), those who had their own people (senior), who raised cattle (*rusticus*),

etc. On the other hand, persons with numerous and various additional identifications are presented through a single auxiliary identifier for the sake of simplicity and clarity of review. Some settlements were difficult to specifically identify because they were rarely mentioned or have changed over time or completely lost their original name by modern times. Some are more frequent, but it was difficult to contextualize them in any case (Dubrava, Poljica, Slivnica, Površ, etc.).

The work on transcribing the materials of this series, from the initial excerpts and ideas to the present realization, took a long time. It was finalized as part of the “Medieval Bosnian nobility” project, which was financially supported by the Ministry of Science, Education and Youth of Sarajevo Canton. I am extremely grateful since the funds of the project supported the research in the final stages of the work as well as partial funding for the publication. Through a public tender of the Ministry of Science, Education and Youth of Sarajevo Canton and Publishing foundation Sarajevo, funds were allocated for the printing of this edition. It is to be expected that the offered results are worth the invested funds.

I would like to thank the employees of the Dubrovnik State Archives for their cordial assistance. Zoran Perović’s archival team provided a creative environment for research with their impeccable engagement. I am truly grateful for that. I would like to especially thank the Institute for History for including the book in its publication program. Director Dr. Sedad Bešlija and editor Dr. Enes Dedić impeccably participated in preparation and finalization of this project. I express my sincere gratitude to the reviewers Dr. Srđan Rudić and Dr. Elmedina Duranović for the recommendations and support provided. I would like to thank my colleague Almir Peco, MA, for reading the prepared excerpts as part of his doctoral research. His youth did not prevent him from offering a number of constructive improvements which I used. Amra Mekić played an important role in the preparation of the edition, and I am sincerely grateful for her efforts. I would like to thank my family and friends who selflessly supported my work. I dedicate this edition to my wife Nermina, with whose presence and support this work was successfully completed.

Esad Kurtović

Izdavač:
Univerzitet u Sarajevu –
Institut za historiju
Podgaj 6
71 000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
www.iis.unsa.ba

DOKUMENTI
Knjiga 4

Za izdavača:
Sedad Bešlija

Prijevod uvoda na engleski jezik:
Anela Dedić, MA

DTP i dizajn korica:
Amra Mekić

Tiraž:
200

Štampa:
Štamparija Fojnica

Za štampariju:
Mirsad Mujčić